

TRGOVSKI LIST

Časopis za trgovino, industrijo in obrt.

Naročnina za ozemlje SHS: letno 180 Din, za ½ leta 90 Din, za ¼ leta 45 Din, mesečno 15 Din; za inozemstvo: 210 Din. — Plača in toži se v Ljubljani.

Uredništvo in upravnništvo je v Ljubljani v Simon Gregorčičevi ulici. Dopisi se ne vračajo. — Štev. pri čekovnem zavodu v Ljubljani 11.953.

LETO IX.

Telefon št. 552.

LJUBLJANA, 28. septembra 1926.

Telefon št. 552.

ŠTEV. 113.

Na potu k osnovanju Osrednje stanovske organizacije trgovstva.

V nedeljo je bil odprt v Osijeku 11. kongres trgovskih stanovskih organizacij iz cele Kraljevine. Glavna programna točka kongresa je izvršiti sklep lanske letne konference trgovskih organizacij v Zagrebu, da se osnuje centralna stanovska organizacija trgovstva za celo Kraljevino.

Naše gremijalne organizacije pozdravljajo iskreno ta pokret, ki gre za tem, da se po šestih letih končno uresniči želja, ki jo je predsednik društva »Merkur« dr. Fran Windischer iznesel v svojem programatičnem govoru na prvem trgovskem shodu po vojni meseca aprila 1920, ob priliki ustanovitve Zveze trgovskih gremijev in zadrug za Slovenijo. Že tedaj je odločno povdaril potrebo čim prejšnje dograditve naših stanovskih organizacij po vzoru naših gremijev po celi državi ter združenje pokrajinskih združenj v skupno osrednjo organizacijo za celo Kraljevino s sedežem v Beogradu. Vsi navzoči gostje, posebno delegati Hrvaškega Saveza Trgovcev iz Zagreba, so navdušeno pozdravili to idejo, toda rabili smo celih sedem let do kongresa v Osijeku. Naše stališče se medtem ni spremenilo. Danes naše trgovstvo zastopa isto stališče kot ga je ponovno podčrtalo

lansko leto na kongresu v Zagrebu, da je predpogoj za uspešno osnovanje in delovanje centrale, da se izvede gremijalna organizacija po celi državi, ker le obligatornost krajevnih organizacij more biti solidna podlaga za razvoj željene in prepotrebne aktivnosti v Centrali. Trgovski krogi čutijo, da je osnovanje centrale vprašanje, ki kljub naglemu razvoju razmer ni ničesar izgubilo na aktualnosti, ker se ustanovitev gospodarskega sveta vedno bolj oddaljuje, dočim ministrstva še vedno odklanjajo sodelovanje pri zakonodajnem in administrativnem delu. Vspričo ogromnega administrativnega nerada in neekspeditivnosti ministerstev, posebno ministrstva trgovine in industrije, je tudi intervencijsko in informativno delovanje centrale nujno potrebno. Najtežje vprašanje, ki ga je treba rešiti glede osnovanja Centrale, pa je finančno vprašanje, ker je povečanje sedanjih dokladov vzpričo gospodarske depresije neizvedljivo. Tu bo brez dvoma treba premostiti največ ovir. Savezu trgovcev v Zagrebu, ki je iniciator kongresa, želimo na tej poti polnega uspeha v korist in za napredek našega celokupnega trgovskega stanu.

Tarifa za pasivne kraje in za dovoz žita v mline.

Izjemna tarifa za dovoz žita v mline je bila po dolgih in hudih borbah v neizpremenjenem obsegu prevzeta tudi v novo lokalno tarifo. Tarifni odbor se je v svojih sejah na Sušaku, v Beogradu in Novem Sadu opetovano bavil z ugovori in napadi proti tej tarifi. Na podlagi temeljitih razprav v tarifnem odboru se je ugotovilo, da so vsi očitki in cela kampanja, ki jo je bila inscenirala zveza vojvodinskih mlinov v teku preteklega leta proti obstoju izjemne tarife za dovoz žita v mline, stvarno neosnovana ter da je nasprotno pomoč, ki jo daje država naši hiračoči mlinarski industriji v obliki te tarife, popolnoma nezadostna, da bi se z njo sanirala kriza in da bi mogla naša industrija izkoristiti vsaj polovico svojih naprav. V novi tarifi je med 204 postajami, za katere velja ta tarifa, obseženih 35 postaj v Sloveniji in je s tem ustrezno mnogim interesentom, dočim je bilo v prvotno tarifo uvrščenih samo 29 postaj.

Po novi tarifi se računa vozarina po povlaščenem vozarinskem stavku št. 13, dočim je poprej veljala tarifa št. 15. Ostale odredbe so neizpremenjene. Razlika med staro in novo tarifo se vidi iz sledeče sestave:

Razdalja km	Nova tar. št. 13	Stara tar. št. 15	Razlika
96—100	865	805	60
191—200	1450	1360	90
291—300	1980	1890	90
391—400	2455	2365	90
491—500	2930	2840	90
591—600	3310	3220	90

Procentualno povišanje torej znaša na 100 km 75%, pri 200 km pade na 5-6, pri 300 km doseže 5% in se zmanjša pri 400 km na 3-8% ter pade pri 600 km na 2-8 povprečne vozarine.

V razpravah tarifnega odbora se je na podlagi podrobnih podatkov ugotovilo, da bi bilo treba mlinarsko tarifo vsaj še za 5 do 8% znižati, da bi odgovarjala interesom mlinarske industrije.

Obenem je z novo tarifo upeljana kot izjemna tarifa št. 39 tudi posebna tarifa za dovoz žita v pasivne kraje. Ta tarifa velja za vse vrste žita in za krompir in sicer z vseh postaj naše države do postaj pasivnih krajev v Bosni, Hercegovini, Dalmaciji in Liki, ki se nahajajo na sledečih progah:

Ogulin—Bakar, Ogulin—Split, Perkovi, Slivno, Šibenik, Split—Senj, Sarajevo—Dubrovnik, Gabela—Metković, Hum—Trebinje, Uskoplje—Zelenika, Ogulin in Bakar sta kot krajni postaji izključene iz te tarife. Tarifna ugodnost velja le za pošiljke v pasivne kraje iz oddaljenosti najmanj 300 km. Sloveniji v tej tarifi ni priznan značaj pasivne pokrajine, marveč se more posluževati samo ugodnosti mlinarske tarife, ki pa je mnogo dražja. Tarifa za pasivne kraje ne velja za moko in tako niso v tem oziru niti pasivni kraji niti naši mlini, ki bi lahko izvažali moko v te kraje, ničesar pridobili. Razlika med splošno tarifo za žito (spec. tar. 1) in tarifo za pasivne kraje (tar. stavek št. 22.) je razvidna iz sledeče sestave:

Razdalja km	Splošna tarifa za žito Spec. tar. 1	Povlaščen tar. 22	Razlika
96—100	1000	600	400
191—200	1655	870	785
291—300	2255	1080	1265
391—400	2255	1090	1265
491—500	3355	1485	1870
591—600	3835	1645	2190

Razlika je, kakor vidimo, med vozarino za pasivne kraje in med vozarino, ki velja za pošiljke žita, naslovljene na mline na eni strani in na druge stranke na drugi strani zelo občutna in daje mlinarski industriji, ki se nahaja v predelih, ki so v tej tarifi označeni kot pasivni kraji, ogromno prednost napram naši mlinarski industriji. Ta ugodnost pride posebno v prilog sarajevskemu mlinu in splitskemu mlinu ter mlinom v južni Dalmaciji. Ustvarjanje takih razlik se nam ne zdi

zadostno utemeljeno in dasi je reespedicija prepovedana, se bo trgovcem v teh krajih izplačalo uvoziti znatne količine žita, jih vskladiščiti in ponovno predati k nadaljni odpremi. Mišljenja smo, da bi bilo treba vsaj za nekatere izrazito pasivne kraje v Sloveniji tudi uvesti novo tarifo, kakor na primer gornjo Dravsko dolino, kočevsko dolino in Notranjsko ter naše premogovne revirje v Savski dolini. Opravičena bi bila tudi zahteva, da se za mline na področju ljubljanske direkcije računa tarifa 22 in ne 13, ki je mnogo dražja.

Za izvoz pšenice in moke preko Sušaka in Splita velja pristanišna tarifa 31/b in znaša vozarina za 100 kg

na 300 km . . .	1660 para,
na 400 km . . .	2100 para,
na 500 km . . .	2540 para,
na 600 km . . .	2920 para.

Iz tega sledi, da pristanišna tarifa za žito in moko mnogo ugodnejša in nižja, kakor pa tarifa za dovoz žita v mline, nasprotno pa znatno dražja kot tarifa za pasivne dalmatinske kraje. Za žito imamo torej n. pr. na razdaljo 300 km 4 vozarinske stavke in sicer 2255 Din, 1980 Din, 1660 Din ter 1090 Din. Razlika se giblje torej do 120%. Kako se bo ta poizkus v praksi obnesel in kakšen efekt bo končno imel, se še ne more točno predvideti. Eno je sigurno, da so slovenski mlini s temi tarifnimi odredbami popolnoma izločeni iz konkurence v eksportu preko dalmatinskih pristanišč kakor tudi od aprovizioniranja pasivnih krajev, pri čemur so uživali preje razne ugodnosti, posebno v prometu z Dalmacijo ter da ostanejo omejeni na svoj neposredni krajevni okoliš in neznaten lokalni konzum, kjer pa je tudi konkurenca zagrebških mlinov vedno občutnejša.

ZA DAVČNO OPROSTITEV OBRESTI HRANILNIH VLOG.

Po členu 169. finančnega zakona za 1926/27 so obresti hranilnih vlog in tekočih računov do letnih 5000 Din oproščene rentnega davka z vsemi državnimi prebitki in samoupravnimi dokladi, invalidskega davka in vojaške komorske doklade. Društvo beograjskih bančnih zavodov je z ozirom na ta člen naslovilo na ministra financ spomenico, v kateri prosi, da se davčna prostost obresti splošno razširi na obresti hranilnih vlog brez ozira na njihovo višino. Hkratu opozarja društvo ministra financ, da se navedeni člen v praksi napačno izvaja, kajti davčna oblastva obdačujejo donose preko 5000 Din v polnem iznosu, dočim je društvo mnenja, da je obdavčljiv samo presežek preko 5000 dinarjev, kajti obresti do tega zneska so po navedenem členu oproščene vsakega davka.

* * *

POLJSKI PRORAČUN V RAVNOVESJU.

V sejmu je dejal finančni minister Klarnier, ko so razpravljali o proračunskem provizoriju za prvo četrtletje, da je kljub ogromnim finančnim težkočam, s katerimi se mora boriti Poljska kot nov organizem, pokazalo zadnje četrtletje znatno izboljšanje. V prvih petih mesecih tekočega leta so znašali proračunski izdatki 704 mil. zlatov, dohodki 645 milijonov zlatov, primanjkljaj torej 59 milijonov. Od junija do začetka septem-

P. Cvenkel — Ljubljana:

Pomanjkanje vagonov v Sloveniji.

Vprašanje pomanjkanja vagonov je postalo tako pereče, da zahteva nujne rešitve, sicer bo imelo za naš eksport posledice, ki si jih lajki niti ne morejo predstavljati. Naj mi bo dovoljeno, da pri iskanju vzrokov za ta ves že prenapet položaj, posežem malo globlje.

Uprava bivše južne železnice je sklenila s tremi inozemskimi družbami najemno pogodbo za okroglo 3000 vagonov in sicer po ceni dnevno za vagon švic. frankov 1'60. Pri prevzemu južne železnice je naša država prevzela tudi to pogodbo in je plačevala na ta način dnevno največ 16 Din za vsak izposojeni vagon.

Leta 1922 je znašal naš eksport 1 milijon 769.000 ton. Ker je bilo ne glede na število izposojenih vagonov l. 1922 še vedno veliko pomanjkanje vagonov tako, da je naš eksport zaostajal, izposodil si je takratni pomočnik ministra železnice še okroglo 2000 vagonov, toda pod veliko težjimi pogoji in veliko dražje kot smo dobili vagon, ki si jih je izposodila južna železnica. Kljub visoki najemnini niso merodajni faktorji protestirali, kajti potreba je bila velika in vsi trgovci so bili zadovoljni, le, da so dobili vagon in da se je blago eksportiralo. Leta 1923 pa je izvoz narastel že na 2.854.000 ton, leta 1924 pa že na 3.734.000 ton, leta 1925 pa na 4.189.000 ton. Pričakovati pa je, da naraste to leto eksport gotovo na 5 milijonov ton, kajti tendenca je še vedno rastoča.

Minister železnice je podal v parlamentu dne 20. decembra l. 1925 med ostalimi tudi sledeče poročilo: Država ima 29.594 normalnotirnih vagonov, od teh je 5349 izposojenih. V popravilu jih je 2120, na popravilo čaka 10.818 vagonov;

bra so bile pa odnosne številke 476 in 475 milijonov, a je pri izdatkih vračunjenih že 14 milijonov za september. Če bo mogoče spraviti proračun v ravnovesje, kar se za september že naznanja, se bo začel v poljskem gospodarskem življenju nov čas. Če bo šlo tako naprej, bo izkazalo vse leto samo 44 milijonski deficit. Upajo, pa na posebne dohodke, s katerimi bo mogoče kriti ves primanjkljaj. Število brezposelnih je tekom zadnjih treh mesecev padlo od 360.000 na 235 tisoč. — Položaj Poljske banke je slejkoprej zadovoljiv. 10. septembra so znašale njene zlate rezerve in devize 228 milijonov zlatov, so se torej od 1. junija dvignile za več kot 100 milijonov! Obtok bankovcev pa se je tudi zvišal in je znašal 1. septembra 560 milijonov zlatov, je torej emisijo od srede maja prekoračil za 200 milijonov. V maju je bila emisija krita z 31 odstotki, v septembru s 43%. Obrestno mero je znižala banka v juliju na 10 in je bo sedaj na 9%. Obenem se je obrestna mera zasebnih bank znižala od 24 na 16 odstotkov. Vse to nam pravi, da se je v teku zadnjih treh mesecev finančni položaj Poljske pravreelno izboljšal. Poljska banka je svoj dolg Federal-Reserve-banki likvidirala. Poljska bo gledala na to, da bo dvignila zaupanje inozemcev v državo s primerno finančno politiko. Od 1. januarja do 31. avgusta je znašal prebitok izvoza nad uvozom 313 milijonov zlatov. Če pa računimo še zadnje štiri mesece lanskega leta zraven, znaša prebitok 504 mil. zlatov. Maksimalni prebitok v znesku 55 milijonov je dal julij.

popolnoma neuporabnih pa je že 2578. Ako hočemo ugoditi zahtevam naših izvoznikarjev, potrebujemo pa še 11.200 vagonov. To so besede, to so številke našega ministra železnic! Človek bi mislil, da se bodo upravičene zahteve ministra železnic v parlamentu resno uvaževale in da se bodo teh 11.000 vagonov nabavilo na ta ali oni način, toda kakor je pri nas že v navadi, dogodilo se je ravno nasprotno. Namesto, da bi se naročili novi, odpovedalo se je celo teh 3000, ki si jih je izposodila bivša južna železnica. Ali so se odpovedali tudi 1.1922 veliko dražje izposojeni ne vemo, gotovo je le, da se je odpovedalo vagonov, ki si jih je že izposodila južna železnica in da že od 1. septembra t. l. niso našim eksporterjem več na razpolago. Minister potrebuje nove vagone, ravnatelj in direktorji pa vračajo še po smešno nizki ceni nabavljene. Ta odpoved je bila nameravana pred dvema letoma, toda do uresničitve taiste ni prišlo le vsled energičnega protesta trgovskih zbornic, posebno pa vsled energičnega nastopa tajnika naše Trgovske zbornice g. Ivana Mohoriča. Takrat se je to že preprečilo, ker smo za to mahinacijo pravočasno izvedeli, toda letošnje leto pa smo bili postavljeni že pred gotovo dejstvo in ni bilo več mogoče zadržati nepremišljenega usodnega koraka. Zakaj se sklicujejo gospodarske ankete, zakaj zborovanja, čemu trgovske zbornice, čemu ministri, ako disponirajo uradniki samo tako kakor hočejo? Smešno, toda resnično! Kdor imenuje tako postopanje štedenje, se preklicano moti, kajti za naše trgovce, kakor za vso državo usodne posledice tega štedenja bomo prav kmalu občutili.

Zasluge naših lesnih trgovcev je vsled močne konkurence Romunije, Rusije, Avstrije itd. tako minimalen, da se na trgovskih tržiščih le z največjo težavo in odprno silo držijo. Kako pa naj konkurirajo s temi državami, ako se ne morejo držati dobavnih rokov in to vsled malomarnosti naše železniške uprave. Mi hočemo in se trudimo, da dobimo zveze z inozemstvom. Po železnici je še nemogoče, ker nas od večjih tržišč loči morje, prevažati moramo naš les po ladjah, toda po ladjah pa ga zopet ne moremo, ker ne moremo v pravem času pripeljati blaga v luko. Ladja je navedena na točen vzni red, ne more čakati in če bi se je primeralo čakati, bi bili stroški tako ogromni, da bi bil vsak za sluzek izgubljen. Točnost je prva in sveta dolžnost trgovcev. Če ne boš točno izvršil pogodbe, zapustili te bodo kupci in obrnili se bodo tja, kjer se jih točno postreže. Blago je pravočasno izdelano, pripravljeno za transport, toda vagoni ne pridejo in pošiljatev izostane. Ne samo, da nastanejo vsled tega protesti, spori in pravde in to po krivdi naše železniške uprave, ampak naši trgovci izgube na svetovnih tržiščih še tisti ugled, ki so si ga z velikim trudom pridobili s svojo poštenostjo in solidnostjo!

Zalostno je, da morajo po sedmih letih obstoja države skrbeti za transportna sredstva trgovci sami, mesto da bi se za to brigala vlada. Državljan mora izpolnjevati napram državi svoje dolžnosti točno, ako ne plača davka, zapade občutni kazni, ki se izvrši brez usmiljenja, kdo nam bo pa povrnil ogromno in nepregledno škodo, ki jo utrpimo vsled malomarnega gospodarstva merodajnih faktorjev. Zahtevamo le za vsakega in za vse enake pravice in v dosegu teh pravic smo izvolili in poslali naše poslance v parlament.

Splošne dolžnosti davko-plačevalcev v IV. četrtletju 1926.

(Opozoritev Zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani).

I. Stanovanjski izkazi.

Do 30. novembra t. l. morajo vsi posestniki hiš ljubljanske in mariborske oblasti vložiti sami ali po svojih namestnikih pri pristojnih davčnih oblastih hišne in stanovanjske izkaze, če so hiše oddane v najem, za v najem neoddana poslopja pa zaznamek prebivalcev takih poslopij.

Tiskovine se dobijo brezplačno pri vseh davčnih oblastih in davčnih uradih.

II. Davek na poslovni promet.

Davčni zavezanci, ki so dolžni voditi za davek na poslovni promet knjigo opravljenega prometa, so dolžni odpremiti davek za II. četrtletje 1926 do 30. oktobra 1926 in hkratu predložiti prijavo.

Zamudniki se še posebej opozore na svojo dolžnost ali s posebnim pozivom ali z javnim razglasom ter s zapretilom uradne ocene in rednostnih glob.

Kdor vloži nepravilno prijavo, izgubi pravico pritožbe.

III. Davek na zaslužek telesnih delavcev.

Delodajalci, ki odpremljajo pobrane zneske z mesečnimi sezname, so dolžni odpremiti pobrane zneske in priložiti sezname do 14. vsakega meseca, delodajalci, ki odpremljajo pobrane zneske s četrtletnimi izkazi, pa tekom 14 dni, po preteku vsakega četrtletja, to je do 14. oktobra 1926.

IV. Razgrnitev predpisnih izkazov in prizivni roki.

O davkih, ki so jih davčna oblastva odmerila v III. četrtletju 1926, so predpisani izkazi razgrnjeni prvih 15 dni meseca oktobra t. l., kolikor davčni zavezanci niso bili na razgrnitev izven tega roka posebej opozorjeni z javnim razglasom ali s posebnim obvestilom.

Prizivni rok pričenja s 16. dnem po razgrnitvi in traja 15 dni.

V. Dospelost direktnih davkov.

Dne 1. novembra 1926 dospo v plačilo vsi direktni davki za IV. četrtletje 1926. Davčni uradi so upravičeni, da jih prisilno iztirjajo, ako niso plačani v 14. dnehi po dospelosti. Zaračunati smejo poleg 8% zamudnih obresti še za opomin 1 p od vsakega dinarja dolžne državne davščine.

VI. Dopolnilna prenosna taksa.

Od dopolnilne prenosne takse v letnem znesku nad 500 Din je plačati tretji obrok od 1. do vstetega dne 15. oktobra 1926.

Kdor ne položi predpisane vsote v določenem roku, plača poleg redne takse 8% obresti in kot kazen še dvakratni znesek nepoložene takse.

Svetovna plovba.

Dviganje tonaže trgovske mornarice izkazuje od leta 1914 naprej ogromen povišek. Leta 1914 je znašala svetovna trgovska tonaža 45.404.000 ton in znaša po Lloydovem registru letos 62.672.000 ton, se je torej pomnožila za 17.268.000 ton = za 38%.

Velika Britanija z Irsko je še zmeraj na prvem mestu. Leta 1914 je imela 18.892.000 ton trgovskih ladij, danes jih ima 19.264.000 ton. Pomnožila je svoje brodovje sicer samo za 372.000 ton, a imela pred vojno tako premoč, da jo je težko izriniti; saj je bilo pred vojno nad 40% vse svetovne trgovske tonaže njena last. Sicer bi jo bile morale U. S. A. že davno prehiteti. Leta 1914 so imele na morju 2.027.000 ton ladij, na velikih jezerih v notranjosti pa 2 milijona 260.000, kar ni značilo niti četrtino velebritanskega brodovja. Od tedaj naprej je bil pa dvig ogromen, in imajo danes U. S. A. 11.392.000 ton na morju in 2.348.000 ton na jezerih. Vidimo, da je bila nasičenost na jezerih že tedaj dosežena, da pa znaša prirastek na morju 9.365.000 ton! Njih brodovje se je 25-krat tako pomnožilo kot angleško.

Britanske kolonije in dominionji imajo letos tonažo 2.689.000 ton (za 1 milijon 57.000 ton več kot leta 1914), Danska 1.049.000 ton (279.000), Francija 3.324.000 (1.402.000), Holandska 2 milijona 553.000 (1.081.000), Italija 3.150.000 (1.720.000), Japonska 3.968.000 (2 milijona 260.000), Norveška 2.807.000 (850 tisoč), Švedska 1.259.000 (280.000) itd.

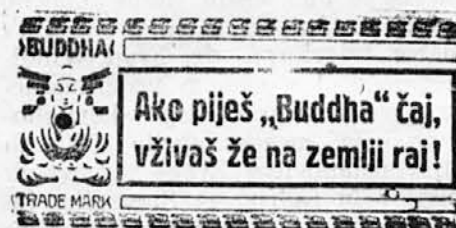
Edina država, ki ima manjšo tonažo kot jo je imela leta 1914, je iz lahke umljivih vzrokov Nemčija. Pred vojno je imela 5.135.000 ton trgovskega brodovja, letos jih ima 3.062.000 ton; vojska in mirovne pogodbe so znižale njeno tonažo pod 1 milijon, a se sedaj prav hitro spet dviga.

Vidimo, da imajo največji prirastek U. S. A. Nato pride Japonska, dalje Italija, Francija in Holandska.

Tonaža jadrnic je padla že pred vojno: od leta 1914 do 1926 se je znižala spet na polovico in znaša letos 1 milijon 58.000 ton; to je pa samo 3,25% parnikov in motornih ladij.

Glavno je tole: Dočim se je v zadnjih 12 letih dvignila tonaža velikobritanskih trgovskih ladij samo za 2 odstotka, se je dvignila tonaža ostalih držav za 63,7%; pred vojno je imela Anglija 41,6% vse svetovne tonaže, danes jih ima 30,7%; Amerika jih je imela pred vojno 9,4%, letos 21,9%; Nemčija 11,3% in 4,9% itd.

Druge vprašanje je pa seveda, če je mogoče vso to ogromno tonažo tudi primerno zaposliti, in je »Trgovski list« že opetovano poročal, kako hud je boj za predvojno blago. Zlasti U. S. A. imajo več kot preveč trgovskih ladij in gledajo, kako bi se jih znebile. Dalje je treba poudariti še eno razliko napram predvojni dobi: takrat je bilo motornih ladij, torej s petrolejem ali bencinom kurjenih, komaj 11% svetovne tonaže, a so se ti odstotki že do predlanskega leta zvišali na 35%. Letos jih je še dosti več. Celo Anglija je prešla k gradbi motornih ladij.

Trgovina.

Ruska zunanja trgovina po državah. Po zaključnih podatkih trgovskega komisarijata je znašal skupni promet ruske trgovine čez meje evropskih držav v prvih desetih mesecih tekočega gospodarskega leta 1.064 milijonov rubljev. Od teh pride na trgovino z Anglijo 259,1 milj. rubljev, z Nemčijo 242,4, z Zedinjenimi državami 109,1, s Francijo 52,9, z Latvijo 61,6, z Belgijo 19,1, s Češkoslovaško 18 milijonov rubljev itd. Dve številki sta posebno omene vredni: prvi promet z Anglijo, drugi promet z Nemčijo. Angleži na zunaj zmeraj govorijo, da ne marajo z Rusijo nobenih stikov, tudi trgovskih ne, in vendar znaša njih trgovina z Rusijo četrtino vse ruske zunanje trgovine. So pač praktični trgovci in pustijo politike, naj govorijo, kar hočejo. Glede nemške trgovine omenimo, da se je dvignila prav v zadnjem času in da bo kmalu prekosila angleško.

Pred sklenitvijo trgovinske pogodbe med Italijo in Rumunsko. Beograjski gospodarski krogi razpravljajo o korakih poslanika v Rimu, kateri je izročil Mussoliniju noto, v kateri predlaga v imenu vlade, naj se sklene trgovinska pogodba

LISTEK.

ODREDBE O DRŽAVNIH NABAVAH PO ZAKONU O DRŽAVNEM RAČUNOVODSTVU O NJIHOVEM IZVAJANJU V PRAKSI.

(Referat tajnika Centrale industrijskih korporacij g. dr. Cvetka Gregoriča na IV. gospodarskem kongresu v Beogradu.) (Nadaljevanje.)

Omenjeni odbor je ustanovljen za kontrolne namene in ima brez dvoma tudi svoje dobre strani, jasno pa je, da taka centralizacija ocene državnih nabav izredno zavlačuje definitivno odločbo o licitacijah in pogodbah. Poleg tega je še veliko vprašanje, če je na ta način sploh mogoče vršiti uspešno kontrolo.

Osebe in državni organi, ki sestavljajo omenjeni odbor, nikakor ne morejo oceniti licitacij in nabav z vsega področja naše države, ker je to preobsežna naloga za odbor, ki nima stvarnega stika z gospodarskim življenjem onih področij in oblastnih središč, za katere se vrše licitacije ali nabave.

Resortni ministri so prepustili v skladu z zakonom svojim oblastnim direktorjem, da odobravajo licitacije in kontrolirajo nabave v vrednosti do 100.000 dinarjev v lastnem delokrogu. Kakor se je tekom časa izkazalo, je imela ta

odredba dobre uspehe: licitacije in nabave se izvršujejo hitreje in kontrola nad njimi je uspešnejša.

Za pospešitev poslovanja pri oceni in odobravanju državnih nabav predlagamo, da se v oblastnih mestih na sedežu delegata ministra financ, odnosno oblastnih finančnih direktorjev ustanovi oblastni odbor za oceno državnih nabav, ki bi pod nadzorstvom delegata ali oblastnega direktorja ocenjevali nabave in dela tudi v vrednosti preko 100.000 dinarjev, a ne preko 1.000.000 Din.

Končno naj bi odobraval nabave in dela v vrednosti do 1.000.000 Din resortni ministri sami, a preko te vsote do 10 milijonov dinarjev v sporazumu z ministrom financ po zaslišanju centralnega odbora za državne nabave pri ministrstvu financ. Nabave preko 10 milijonov dinarjev naj bi odobral ministriški svet. Centralni odbor bi torej ocenjeval samo nabavke v vrednosti preko 1 milijona dinarjev.

V smislu pravilnika (čl. 51) moral bi odbor za državne nabave imeti seje redno vsak teden vsaj enkrat in vsak prejeti predmet rešiti najdalje v roku 8 dni. Praksa kaže, da se ta odredba ne izvršuje.

Apeliramo na pristojna oblastva, da se z vso energijo prizadevajo, da o licitacijah odločijo čim prej.

Po čl. 42. pravilnika sestavljajo odbor za državne nabave po 3 delegati ministrstva financ in ministrstva za vojsko in mornarico, dva delegata ministrstva za promet in po en delegat ministrstva za pošto in brzojav in ministrstva za trgovino in industrijo, skupaj 10 delegatov.

Smatramo, da je v tem odboru ministrstvo za trgovino in industrijo preslabo zastopano, ker bi moralo imeti vsaj dva delegata, ker ima ravno to ministrstvo najboljši pregled gospodarskih in produkcijskih prilik v državi. V odboru bi moralo biti zastopano tudi ministrstvo za šume in rudnike, ministrstvo gradjevin in ministrstvo poljedelstva, a število delegatov ministrstva financ in ministrstva za vojsko in mornarico bi se moralo znižati za vsako ministrstvo na 2. Znižanje delegatov teh ministrstev najbrže ne bo zadelo na nikak odpor, ker ne bo imel od tega nihče kake škode, kajti delegat onega ministrstva, za čigar nabavo gre, itak nima pri odločevanju pravico glasovanja (čl. 49 pravilnika). Za vsakega delegata bi bilo treba postaviti po dva namestnika.

Poziv na sejo bi morali vedno dobiti vsi člani odbora, a ne samo oni člani, katere izbere predsednik odbora.

Delegati ministrstva za trgovino in industrijo bi morali biti brezpogojno navzoči na vsaki seji. Ti predlogi se nana-

šajo na odbor za oceno državnih nabav pri ministrstvu za finance, oblastni odbori, katere predlagamo, naj bi se pa sestavljali na analogni način iz oblastnih funkcionarjev posameznih resorov.

V tej zvezi opozarjamo na odredbo čl. 44. pravilnika, po kateri more predsednik odbora za oceno državnih nabav, če je treba, pozvati na sejo strokovne referente vseh ministrstev, odnosno samoupravnih teles, kakor tudi druge osebe izmed prebivalstva, katerih navzočnost in strokovno mnenje bi utegnili biti koristno za čim pravilnejšo rešitev posameznih zadev. Te osebe nimajo pravice odločanja.

Predlagamo, da se namesto oseb izmed prebivalstva pokličejo na sodelovanje predstavniki, določeni od gospodarskih korporacij in da se kličejo na seje redno kot eksperti.

Katerim ponudnikom se morajo nabave ali dela dodeliti. — Zaščita domače industrije.

I. V smislu odredbe zakona (čl. 92. in 96.) in pravilnika (čl. 40. a, 50., 53.) se morajo nabave in dela dodeliti onemu ponudniku-dražitelju, čigar ponudba je najugodnejša, oziraje se na vse pogoje in momente, ki so važni za oceno ponudbe. Kakor se vidi, zakonodajalec ni hotel določiti, da je najcenejša po-

med Rumunijo in Italijo. Ta poziv rumunske vlade se tolmači kot posledica pogodbe o zvezi in prijateljstvu, ki je bila sklenjena med obema državama. Rumuni naglašajo, da bi se s sklenitvijo trgovinske pogodbe politična zveza med obema narodoma ojačila. Razen tega pa bi obe državi dosegli gospodarsko edinstvo. V Rumuniji je sedaj odpravljena stara carinska tarifa. Ako bi prišlo do sklenitve trgovinske pogodbe med Italijo in Rumunijo, bi bila Italija prva država, s katero bi sklenila Rumunija trgovinsko pogodbo na podlagi nove carinske tarife.

Obrt.

Točilec pijač v Sloveniji in Dalmaciji morajo biti člani pristojnih gostilničarskih združenj. Generalna direkcija posrednih davkov je z razpisom z dne 26. junija t. l. št. 49624 odredila, da morajo osebe, ki prosijo za dovoljenje točiti pijače, priložiti predmetnim prošnjam dokazilo, da so sprejeti v pristojno (gostilničarsko) združenje.

Denarstvo.

Obtok bankovev emisijskih bank v Srednji Evropi. Po stanju dne 15. septembra t. l. so imele emisijske banke v obtoku sledeče vrste bankovev: Avstrija za 791 milj. šilingov, Nemčija za 2901 drž. mark, Čehoslovaška za 6859 milj. čeških kron, Ogrska za 304 milj. pengov (à 12500 ogr. kron), Jugoslavija za 5683 milj. dinarjev in Poljska za 543 milj. zlatov.

Kupovanje in prodaja loterijskih obveznic inozemskih posojil je prepovedano. Minister za finance je z odlokom z dne 2. avgusta t. l. prepovedal za našo državo prodajo in kupovanje vseh vrst loterijskih obveznic inozemskih državnih posojil. Za nakup in prodajo vseh inozemskih obveznic je potrebno posebno dovoljenje ministra za finance, odnosno generalne direkcije državnih dolgov.

Promet.

Zvišanje poštne pristojbine v Avstriji. Poštna uprava v Avstriji je gospodarskim korporacijam sporočila, da namerava s 1. novembrom t. l. povišati poštne in brzojavne, s 1. januarjem 1927 pa časopisne in telefonske pristojbine. Po tej objavi ostane poština za navadna pisma neizpremenjena, za pisma od 20 do 250 gramov se zviša na 30 grošev, od 250 do 300 gramov na 50 grošev in od 500 gramov do 1 kg na en šiling. Za dopisnice se zviša poština od 8 na 10 grošev, za časopise in tiskovine pa za 50 odstotkov. Letna pristojbina za telefonske naročnike se zviša od 200, 400 in 680 šilingov na 300, 468 in 720 šilingov, pristojbina pri brzojavah za vsako besedo pa od 6 na 10 grošev.

nudba hkratu tudi najpovoljnejša. V praksi se pa skoro brez izjeme smatra, da je najpovoljnejša ona ponudba, ki je najcenejša, kar pa nikakor ni res, kajti najcenejša ponudba ni vedno tudi najugodnejša, ampak je presoja odvisna od kvalitete materiala in izvršitve dela ali od kvalifikacije ponudnika, njegove solidnosti in sposobnosti. Danes si niti eden referentov ne upa, da zavzame glede ocene drugo stališče, ker bi se ga začelo sumničati, da protežira kakšnega ponudnika na škodo najcenejšega. Da se prepreči taka praksa, s katero se povzroča državi pogosto občutno škodo, bi bilo potrebno, da se sprejme v zakon podrobnejše določilo, po katerem bi bilo mogoče v gotovih, naštetih primerih referentom končno se izjavljati o najpovoljnejši ceni, ne oziraje se samo na ponudene cene, ampak tudi na druge važne momente, na primer na strokovno sposobnost in solidnost ponudnika ter dejstvo, da je prejšnje nabave brezhibno izvršil.

II. Ako prva licitacija ni uspela, se mora po čl. 94. zakona vršiti nova licitacija s tolikimi ponudniki, kolikor se jih prijavi. Ako pride samo eden, se sme tudi s tem enim skleniti direktna pogodba, če ponudi ceno, nižjo od proračunske ali od najnižje, ponujene na prvi licitaciji. (Dalje sledi.)

Industrija.

Sladkorni kartel na Čehoslovaškem se s 1. oktobrom t. l. podaljša za dobo enega leta. Celotni kontingent znaša 2.842.913 met. stotov. Kartel vodi odbor 24 članov, v katerem so paritetno zastopane sladkorne tovarne in rafinerije.

Ogrska čevlarska industrija. Ogrska čevlarska industrija zasleduje z velikim zanimanjem trgovska pogajanja med Ogrsko in Čehoslovaško in zahteva, da se njeni interesi primerno zavarujejo. Tovarne čevljev opozarjajo, da je največja evropska tovarna čevljev Bata v Čehoslovaški, ki izdela na dan 40.000 parov. Bati se je, da bo ta tovarna po sklenjeni pogodbi ogrski trg s svojim izdelki preplavila. V zaščito obstoja ogrskih tovarn je treba proti temu kaj ukreniti.

Oglejte si
 bogato zalogo nogavice in rokavice za dame, gospode in otroke, vezonine, navškov in čipk ter drugega modnega in toaletnega blaga, potrebnega za šivilje, krojače in čevljarje

na veliko in malo
 po najnižji dnevni ceni pri:

JOSIP PETELINC
LJUBLJANA
 blizu Prešernovega spomenika, ob vodi levo.

RAZNO.

Svetovna gospodarska konferenca. — Zveza narodov je na eni zadnjih sej izrazila željo, da se čimprej skliče svetovna gospodarska konferenca. Tolmač te želje je bil Loucheur, ki je pojasnil dela pripravljalega odbora in zastopal stališče, da naj udeležniki strokovnjake, ki se udeležijo svetovnega kongresa, imenujejo posamezne vlade. Govornik je naglašal, da je izboljšanje gospodarskega položaja najsigurnejša garancija za svetovni mir, kajti med povodi za vojskovanje imajo največkrat ravno gospodarski položaj zahteva, ne le da se skliče konferenca, ampak da se pospeši izvršitev sklepov. Za francoskim zastopnikom so govorili še zastopniki Nemčije, zastopnik Švedske itd., ki so vsi povdarjali potrebo, da se na svetovnem gospodarskem kongresu razpravljajo samo zadeve praktične strani, ker le v tej smeri more doseči kongres vidne uspehe. V zvezi s predpripravami za svetovni kongres je zasedanje mednarodne trgovske zbornice v Parizu, ki razpravlja o sledečih gospodarskih zadevah: tujsko in naselbinsko pravo, izvozne in uvozne omejitve, carinske tehnice in kreditna vprašanja, ovire trgovskega prometa itd.

Brezposelnost na Dunaju. Dne 15. septembra t. l. je debalo na Dunaju 81357 oseb podpora. Njihovo število se je v prvi polovici meseca septembra znižalo za 1225.

Okrajna sadna razstava v Ptuj. — V Društvenem domu v Ptuj se vrši okrajna sadna razstava s pričetkom 2. do vključno 4. oktobra t. l. vsak dan od 8. do 18. ure. Razstavljeno bo vse sadje vseh različnih vrst kakor tudi sadni izdelki in vse priprave za sadjarstvo, ker ima sadna razstava trgovski in poučni značaj.

Borza dela v Mariboru. V času od 19. do 25. septembra 1926 je iskalo dela 70 moških in 44 ženskih, t. j. 114 oseb; delo je bilo ponujeno 41 moškim in 23 ženskim, t. j. 64 osebam, iz evidence izbranih je bilo 92 oseb in sicer 27 moških in 65 ženskih; odpotovalo je 16 moških in 6 žensk, skupaj 22 oseb; od 1. januarja do 25. septembra je pa iskalo dela 5234 oseb, 5363 osebam je bilo delo ponujeno, 2386 oseb je dobilo delo, izbranih je bilo 3022 oseb, odpotovalo jih je pa službo iskat 578 oseb. — Pri mariborski borzi dela dobijo delo: 4 mi-zarji, 1 sedlar, 3 zidarji, 1 zidar (stalno mesto), 1 lovec, 3 trgovski potniki, 1 soboslikar, 1 klepar (dobra moč), 3 sodarji, 3 vajenci pekarske obrti, 2 vajenca mizar-ske obrti in 1 vajenec trg. stroke).

Produkcija soli v naši državi. V državi se rabi kamena sol, katero se dobi-

va iz Rumunije, dalje sol iz Kreke, ki se pridobiva z izsuševanjem slane vode, ter morska sol, katero zlasti rabi Slovenija in Hrvatska in ki se pridobiva deloma doma, deloma pa se nabavlja v Smirni in Turčiji. Letno se potrebuje 130.000 ton soli. Od tega se mora uvoziti 80 odstotkov iz inozemstva. Uprava monopolov ima za prodajo soli raztresena skladišča po celi državi. V Srbiji jih je 13, v Vojvodini 2, v Hrvatski in Slavoniji 10, v Dalmaciji 6, v Bosni 2, v Črni gori 4, v Sloveniji 1. Kapaciteta skladišč znaša v Srbiji 50 milijonov, v Vojvodini 11 milijonov, Hrvatska in Slavonija 6 milijonov, Dalmacija 28 milijonov, Bosna 1 milijon, Črna gora 800.000 in Slovenija 6 milijonov. Cene za sol so za kg: v Skoplju 3.20, v Beogradu 3.80. Novi Sad 3.25, Zagreb 4, Ljubljana 2.75 Din. Za leto 1920 so znašali dohodki 16 in izdatki 9 milijonov, 1921 so znašali dohodki 74 in izdatki 27 milijonov, leta 1922 so znašali dohodki 88 in izdatki 18 milijonov, leta 1923 so znašali dohodki 111 in izdatki 31 milijonov, leta 1924 so znašali dohodki 202 in izdatki 78 milijonov, leta 1925 so znašali dohodki 222 in izdatki 69 milijonov, za leto pa računajo 351 milijonov dohodkov in 88 milijonov dinarjev izdatkov.

Vzorčna razstava v Rimu 1926. V Rimu se vrši v prostorih gledališča Adriano vzorčna razstava, ki ima namen pogledati gospodarske stike Italije z inozemstvom. Razstava se je priredila na inicijativu privatnikov. Čisti dobiček je namenjen za dobrodelne svrhe.

Rusko gospodarstvo. Danska trgovska bilanca je bila v zadnjih mesecih zmeraj bolj aktivna, v juliju na primer za 19 milijonov danskih kron, v mesecih januar-julij za 5 milijonov kron. Prvi meseci so bili pasivni, zato pa zadnji tembolj aktivni. Nastala aktivnost je posledica bistveno nižnjega uvoza. Od januarja do julija so importirali za ca 400 milijonov kron manj blaga kot v istih mesecih lanskega leta. Vsega skupaj je znaša vrednost izvoza 910 milijonov kron. Vendar pa v znižanju importa ne vidijo ugodnega znamenja za razvoj danskega gospodarstva. Brez ozira na to, da je del zmanjšane importne vrednosti posledica dvignjenja danske krone, ugotavljajo v prvi vrsti dejstvo, da se je znižal zlasti uvoz surovin. To je pa samo znak znižane produkcijske intenzitete, zlasti v industriji. Brezposelnost v večini industrijskih podjetij spet narašča, in gledajo s strahom na bližajočo se zimo.

Razorožitvena konferenca. Tretja komisija za razorožitvena vprašanja je po daljši debati in po sijajnem govoru francoskega delegata Jouvanela sprejela od francoske delegacije predlagano resolucijo, ki zahteva, naj se sestane mednarodna razorožitvena konferenca še pred osmim zborovanjem Zveze narodov, »razen v slučaju materijalne nemožnosti«. K temu je pripomnil Jouvanel v imenu francoske vlade, da ne vidi vlada francoske republike sedaj nobene tehniške in politične težkoče, ki bi govorile proti sklicanju konference. Ta izjava Jouvanela se je prav zelo upoštevala in so jo razlagali tako, da se smatra po uveljavljenju Locarnskih dogovorov in na novo zapetih stikov med Francijo in Nemčijo uspeh razorožitvene konference kot zagotovljen. Besede »razen v slučaju materijalne nemožnosti« so sprejeli v resolucijo na predlog angleškega delegata. Po vseh nadaljnjih govorih je sklepati, da bodo razorožitveno konferenco sklicali v septembru 1927. Marsikomu se bo ta termin zdel pozen, a pri mednarodnih vprašanjih ne gre tako hitro. Spomnimo se le na pogajanja o železnem kartelu. Koliko pogajanj! Pa še sedaj ni perfekten. Jouvanel je stališče Francije takole utemeljeval: »Pripravljen sem, da prevzamem odgovornost v imenu francoske delegacije. Locarno je ratificiran. Nemčija je tukaj. Pospešimo termin, ko pride razorožitvena konferenca skupaj! Na nobenih tehničnih in političnih težkoč več. Začnimo z delom!«

Dr. Josip Butorac: »Efektik«. Dr. Butorac, privatni docent ekonomsko-komercialne visoke šole v Zagrebu, nam je že znan kot izborni gospodarski publicist. S svojo najnovejšo knjigo je izpolnil v naši strokovni literaturi veliko vrzel, ker nismo doslej imeli nobenega si-

stematičnega dela, ki bi se podrobneje bavilo s teroretično in praktično važnostjo vrednostnih papirjev. Knjiga vsebuje 118 strani kvart formata in obdeluje podrobno javne efekte, privatne efekte in srečke, trgovino z efekti in zlasti tehniko borznih terminskih poslov. Knjiga je namenjena v prvi vrsti študentom v visoki in srednji trgovski šoli, bančnim nameščencem, juristom in interesiranim privatnikom. Pisana je v lahkem štilu tako, da je vsled tega vsakemu razumljiva in dovolj interesentna. Zato jo najtopleje priporočamo. Naroča se pri pisarju: Zagreb, Trg 29. listopada 1918, št. 1. in stane Din 30.— proti povzetju 5 Din več.

Gospodarske vesti. Na ogrskem denarnem trgu je veliko preobčilica denarja in je ponudba dosti večja kot povpraševanje. Zato zasebna obrestna mera še nadalje pada. — Belgijska vlada ne bo obnovila kredita 150 milijonov dolarjev, danega ji od angleških in ameriških bank. Koncem septembra, ko rok poteče, bo tudi dolg plačan. — Poljske tovarne železa so dobile obširna nova naročila od doma in od zunaj. — V avgustu je bilo na Čehoslovaškem 31 konkurzov. Iz Zateca na Čehoslovaškem poročajo, da se je močno pojavila už na hmelju. Na temelju mnogobrojnih opazovanj se je bati, da bo v prihodnjem letu pridelek hmelja pod to nadlogo mnogo trpel. — Iz Berlina poročajo, da se vršijo v zadnjem času živahna pogajanja za ustanovitev srednjeevropskega električnega trsta, ob udeležbi nemške, ogrske, avstrijske in švicarske industrije. Pritegniti hočejo na vsak način tudi čehoslovaško industrijo. — V zvezi z jesensko kampanjo je nastopilo v Rumuniji veliko pomanjkanje denarja, ki se bo z začetkom sladkorne kampanje še povečalo. Bojijo se kreditne krize. Banke, ki ne razpolagajo z zadostnimi likvidnimi sredstvi, bodo deloma kredite omejile ali pa že dovoljene kredite odpovedale in slednjič kredite sploh podražile. — V Bukovini bodo zgradili nove sladkorne tovarne. Pomagal bo švicarski in ogrski kapital. — Industrija v Lodžu je v dobrem razmahu in delajo veliki obrati z 99 odstotno kapaciteto. Od srednjih obratov jih dela 183 in jih stoji samo 7. — Poljski ministrski svet je sklenil, da se ustanovi nova velika tovarna dušika, v sredi države, da bo mogla zalagati poljedelstvo z umetnimi gnojili in da bo dvignila njih eksport v inozemstvo. Nova tovarna bo začela obratovati že s prihodnjim letom. — Uvoz poljskega premoga na Čehoslovaško se giblje med 40.000 in 55.000 tonami na mesec, lani jih je bilo približno ravno toliko. — Avstriji so dobili pri Moskvi veliko tovarno za dobo 18 let; opremili bodo tovarno z modernimi stroji, izdelovali bodo volneno predivo in trikotažo. Po 18. letih postane tovarna last ruske države, brez vsake odškodnine. — Promet albanske trgovine gre večinoma preko italijanskih pristanišč, in če se hoče kdo informirati, je zadosti, če pogleda italijansko izvozno statistiko. Italija uvaža v Albanijo tri četrtine vsega blaga, Čehoslovaška 10%, v prvi vrsti sladkor, steklo in porcelan.

Po svetu. Angleži so naročili večje množine zahodnočeškega premoga. Na zahodu Češke se koplje rjavi premog. — Na borzi v Budimpešti so se v zadnjih dneh prav zelo zanimali za vojna posojila in so dosegla sedaj 1% zlate vrednosti, kar še ni bilo nikdar doslej. — V ogrskem finančnem ministrstvu so izdelali načrt o novem borznem zakonu. V smislu načrta bodo dobile borze popolno avtonomijo. Produkcijske borze bodo ločili od valutnih in efektnih borz. Poseben člen se peča z ureditvijo od začetka vojske prepovedane terminske trgovine na valutnih in efektnih borzah. — Banca Italiana Centrale v Firenci je v konkurzu; aktiv je poldrugi milijon lir, pasiv pa 12 milijonov. V konkurzu je tudi Banca di Piccolo Credito v Turinu. — Banque Industrielle de Chine v Parizu je izkazala leta 1924 ca 54 milijonov frankov deficita; na tej podlagi se je deficit v letu 1925 dvignil na 86 milijonov frankov. A deficit je krit z uporabo splošne rezerve, ki znaša še sedaj, po odpisu deficita, 136 milijonov frankov. — V juniju je bilo na Čehoslovaškem 69.370 ljudi brez dela, na koncu julija

pa 71.500. — V Slovaški in v Karpatski Rusiji bodo v vrtnanju iskali nove petrolejske vire. Ob zunanji strani Karpotov jih je vse polno in kažejo vsi znaki, da jih je veliko tudi na znotranji strani. — Dočim je položaj bombažev in platnene industrije še zmeraj neugoden, se je v volneni industriji obrnilo na bolje. Nova domača in inozemska naročila so odstranila nevarnost nadaljnjega omejitve v obratih in so omogočila celo izboljšanje zaposlenosti. Normalne pa razmere seveda še zmeraj niso. — Torinske Fiat-tovarne avtomobilov so odpustile 7000 delavcev. Tako poroča list »Il Po destà«. — Ogrski delegati so odpotovali na Dunaj, da se pogajajo o ustanovitvi srednjeevropskega železnega kartela, ki naj bi se pozneje priključil mednarodnemu železnemu kartelu. — Družba za električna podjetja v Berlinu je zvišala osnovno glavnicu od 40 na 50 milijonov mark. — Nemška zunanja trgovina izkazuje v avgustu prebitok uvoza v znesku 135 milijonov mark; največjo postojanko tvori uvoz zlata in srebra v znesku 49 milijonov mark. Pravi blagovni promet je izkazal za 86 milijonov več importa kot eksporta, napram 108 milijonom v juliju in 33 milijonom v juniju. — V Londonu so se sestali v petek zastopniki mednarodne trgovine s kožuho. Namen je izboljšanje trgovine in industrij, ki se pečajo s kožuho, in temu sledeča svetovna organizacija, torej spet kartel. — Med Amerikanci in Nemci so bile velike difference glede nemškega uvoza železa in železnine v U. S. A. Sedaj se bodo pobotali. — Ruski ljudski komisar za trgovino Mikojan je izjavil, da Rusija nikakor ne misli na odpravo zunanjetrgovskega monopola in tudi ne na omiljenje. Glede splošnih problemov zunanje trgovine je dejal, da je vlada odredila vse potrebno za doseg aktivne trgovske bilance. Kolikrat so že to rekli! Uvoz fabrikatov se bo znižal, ko bo doma vse urejeno. — Poljska trgovska bilanca je bila tudi v avgustu aktivna, torej že celo leto. Izvoz v avgustu je bil vreden 225,7 milijonov zlatov; glavna postojanka je spet premog, in sicer 2.180.000 ton (v juliju 1.990.000 ton). A aktivnost je deloma tudi umetna, ker ovirajo uvoz važnih surovin. — Vsled večjih naročil iz balkanskih dežel je Alpine Montan obratovanje spet povečala. — Uredil se bo prevoz premoga skozi Italijo, Jugoslavijo, Avstrijo in Nemčijo.

Ljubljanska borza.

Ponedeljek, 27. septembra 1926.

Vrednote: Investicijsko posojilo iz l. 1921, den. 72, bl. 74; Loterijska drž. renta za vojno škodo, den. 305,50; Zastavni listi Kranjske deželne banke, den. 20, bl. 22; Kom. zadolžnice Kranjske dež. banke, den. 20, bl. 22; Celjska posojilnica d. d., Celje, den. 193, bl. 196; Ljubljanska kreditna banka, Ljubljana, den. 165, bl. 170; Merkantilna banka, Kočevje, den. 92, bl. 92, zaklj. 92; Prva hrv. štedionica, Zagreb, den. 886, bl. 870; Kreditni zavod za trg. in ind., Ljubljana, den. 165, bl. 175; Strojne tovarne in livarne d. d., Ljubljana, bl. 112; Združene papirnice Vevče, Goričane in Medvode d. d., Ljubljana, den. 104; Slavbna družba d. d., Ljubljana, den. 55, bl. 65; »Sešir«, tovarna klobukov d. d., Skofja Loka, den. 104.

Blage: Trami merkantilni od 4/5 do 6/8, od 4—8 m, po kupčevi noti, feo vag. meja, 2 vag., den. 270, bl. 280, zaklj. 270; bukova drva, suha, meterska, zdrava, feo vag. meja, den. 21; letve 24/48 mm (25/50 mm), 4 m dolge, ostrorobe, feo vag. meja, den. 490; deske 20 mm, monte 4 m, feo vag. meja, den. 460; pšenica nova, feo nakl. post., bl. 260; pšenica domača nova, feo nakl. post., bl. 285; koruza, feo vag. nakl. post., bl. 165; rž domača, feo nakl. post., bl. 210; oves novi, feo vag. nakl. post., bl. 155; fižol beli novi, feo vag. slov. post., bl. 170; krompir rani, feo vag. slov. post., bl. 90; Laneno seme, feo Ljubljana, den. 380; laneno seme Podravina, feo Ljubljana, den. 370; Seno sladko, stisnjeno, feo vag. slov. postaja, bl. 100.

TRŽNA POROČILA.

Mariborski trg dne 25. septembra. — Obisk je bil zelo znanen. 39 slaninarjev je pripeljalo 82 zaklanih svinj, kmetje pa so pripeljali 35 voz krompirja, 16 voz čebule in zelenjave in 28 voz sadja na trg. Slaninarji so prodajali meso in slanino po 10 do 25 Din kg; domači mesarji po cene malo znižali. Tudi mesni izdelki so bili cenejši. — Perutnine in domači živali je bilo okoli 700 komadov. Cene so bile perutnini 10 do 80, domačim zajcem 5 do 25, Angora zajcem 30 do 100, srebrnjakom 30 do 50, domačim golobom in grlicam 25 do 35, kanarčkom od 50 do 100 dinarjev komad. — Krompir, zelenjava, druga živila, sadje, cvetlice. Krompirja je bilo 35 voz in se je prodajal po 5 do 6 Din mernik (7 in pol kg) oziroma 1 do 2 Din kg, čebula 1.50 do 4, česen 5 do 8 Din venec, čebula tudi 2 do 3 Din kg. Kislo zelje 4, paradižniki 3 do 5, solata 2 do 4 Din kg, glavna 0.50 do 1.50 Din komad, ohrovi 0.25 do 1.50, buče 1 do 2, kumarice 0.25 do 1 Din, jabolka in hruške 2 do 5, če-

šplje 1.50 do 3, breskve 4 do 8 Din, grozdje 8 do 12 Din kg. Mlečni proizvodi mleko 2 do 3, smetana 12 do 14 Din liter, maslo surovo 40, kuhano 44 do 48, čajno 50 do 60 Din kg; jajca 1 do 1.50 Din komad. Cvetlice 0.25 do 5 Din z lonci vred 10 do 50 Din, palme 10 do 300 Din komad. — Lončena in lesena reba 1 do 100 Din, brezove metle 2.25 do 5 Din komad, kočije 1500 do 2500 Din komad, koruzna slama 25 do 30 Din vreča. — Seno in slama na mariborskem trgu. V sredo 22. septembra so kmetje pripeljali 16 voz sena, 6 voz otave in 4 vozove slame, v soboto 25. septembra pa 14 voz sena, 8 voz otave in 10 voz slame na trg. Cene so bile senu 75 do 100, otavi 80 do 90, slami pa 45 do 55 Din za 100 kg, slama tudi 1.50 do 1.75 Din komad.

Kupčija s fižolom. Pišejo nam: Letos je fižol v Sloveniji prilično dobro rodil. Imamo ga različnih vrst. Opažamo pa že nekaj let, da bele in belopisane vrste ne zanimajo. Prav lahko se razpeča fižol ribničan in bohinec. Dočim imata mandalon in prepeličar, ki sta sicer pri nas bolj priljubljena, ceno 2.50 do 2.75 Din, se plačuje ribničan do 3.25 Din za kg. Kupčija s fižolom je že precej živahna; zlasti po glavnih cestah se opaža od dne do dne večji promet fižola, ki je namenjen le par večjim trgovinam, ki ga potem primerno očistijo in pripravijo za izvoz. Na žalost je opažati, da kmetje večinoma ne oddajo blaga neposredno izvoznikom, ampak je vedno vmes kak posredovalec, ki pri tej nizki ceni, za katero oddaja pridelovalec fižol, služi z lahkoto po 25 par pri kg, kar gre seveda na škodo kmeta.

Tržne cene v Ljubljani, dne 25. septembra 1926. Kg govejega mesa 15—19, jezika 18—19, vampov 9—10, pljuč 6 do 8, jeter 18—19, ledic 15—19, možganov 18—19, loja 10—12.50, telečjega mesa 17 do 20, jeter 25, pljuč 20, prašičjega mesa 19—22.50, pljuč 15, jeter 15, ledic 25, glave 7.50, parkljev 6, slanina trebušne 18, slanina ribe in sala 20, slanina mešane 19, slanina na debelo 19, kg masti 25, šunke gnjati 35, prekajenega mesa 30—32, prekajene glave 10, jezika 35, kg koštrunovega mesa 13—14, jagnjetine 20, kg konjskega mesa 6—8, kg krakovskih klobas 38, debrecinskih 38, hrenovk 35, safalad 35, posebnih 30, tlačenk 30, pol prekajenih kranjskih 32—35, suhih kranjskih 67, prekajene slanine 28—30, piščanec majhen 15—19, večji 20—25,

kokoš 25—35, petelin 25—30, raca 25, domač zajec 10—40, kg karpa 25—30, linja 25, ščuke 35, postrvi 55—60, klina 15—20, mreke 25, pečenke 15, liter mleka 2.50—3, kg surovega masla 40, čajnega masla 55, masla 45, bohinskega sira 36—44, sirčka 0—10, par jaje 2—3, liter starega vina 18—20, novega vina 14 do 16, čaša piva 3.25, vrček piva 4.50 do 4.75, steklenica piva 5.25—5.75, kg belega kruha 6, črnega 5 in rženega 5, kg jabolka 2—8, hruška 2—10, ena limona —.75 do 1, kg rožičev 15, orehov 12, luščenih orehov 34, češpelj 2—4, suhih češpelj 10, grozdje 8—10, breskve 5—8, 1 l brusnice 6—10, kg kave 42—74, pražene 56 100, kristalnega sladkorja 13.50, v kockah 15.50, kavne primesi 22, riža 7—12, liter namiznega olja 20, jedilnega olja 18, vinskega kisa 4.50, navadnega kisa 2.50, kg soli morske 3.50, kamene 3.75, celega popra 52, mletega popra 54, paprike III. vrste 24, sladke paprike po kakovosti 58, liter petroleja 7, kg testenin 8.50—12, pralnega luga 3.75, čaja 76, 1 kg moke št. 0 je 5.50—6, št. 1 je 5—5.50, št. 2 je 4—4.50, št. 3 je 3.75, št. 5 je 3.75 do 4, kaše 6 do 7, ješprenja 10—13, otrobov 2.50, koruzne moke 3.50—4, koruznega zdroba 4—5, pšeničnega 6.50, ajdove moke 8—9, ržene moke 5, q pšenice 310—320, rži 235—260, ječmena 225 do 240, ovska 210—250, koruze 220—230, ajde 320—350, fižola ribničana 350, prepeličarja 320, graha 430—500, leče 600, q premoga 43.50, kubični meter trdih drv 150 in mehkih 75, q sladkega sena 100, pol sladkega sena 80, kislega sena 75, slame 50, glavate solate 3—5, ajserice 3—5, endivije 3—5, poznega zelja —.75—1, rdečega zelja 2—3, kislega zelja 3.50, ohrova 1—1.50, karfiol 12—16, kolerab 3, kolerab podzemljic 1, kg špinacije 4—5, paradižnikov 304, kumar 1.50—2, kumarice za vkisavanje 15—18, buč 1.50—2, graha v stročju 7, fižola v stročju 3—5, luščenega 2—3, kg čebule 2, česna 5—7, krompirja 1.25—1.50, repe 1, kisle repe 3, korenja 1—3, peteršilja 3, zelenjave za juho 3, kg zelene paprike 20—25.

Dunajska borza za kmetijske produkte (24. t. m.). Miren promet. Spričo padlih cen na budimpeštanski borzi so bili kupci rezervirani. Uradno notirajo vključno blagovnoprometni davek brez carine za 100 kg v šilingih: pšenica: domača 38 do 39, potiska 42.50 do 43.50; rž: 27.25 do 28.75; turščica: 25 do 28; oves: domači 23.75 do 24.50.

Veletrgovina
kolonijalne in
špecerijske robe

Ivan Jelačin

Ljubljana

Zaloga
sveže pražene
kave, mletih dišav
in rudninske vode

Točna
in solidna postrežba!
Zahtevajte cenik!

Edino šivalni stroji in
najboljši kolese
za rodbino, obrt in industrijo so le
JOS. PETELINCA
Najnižje cene! Tudi na obroke!
Gritzner Adler
Ljubljana, blizu Prešernovega spomenika
Pouk v vezenju brezplačno. — Večletna garancija.

V Mariboru na Kralja Petra trgu
se oddajo v najem
prostorni trgovski lokali z skladišči in kletjo
in posebej še štiri velika skladišča s kletjo.

Pojasnila daje Pokojninski zavod za nameščence v
Ljubljani, Aleksandrova cesta.

Trgovci, inserirajte v Trgovskem listu!

TISKARNA MERKUR

Trgovsko-industrijska d. d.

Ljubljana

Simon Gregorčičeva
čeva ulica št. 13

Telefon št. 552

Račun pri pošt. ček. zav. št. 13.108

Se priporoča za
vsa v tiskarsko
stroko spadajoča
dela. Tiska vse
tiskovine za trgovino,
industrijo in urade;
časopise, knjige, koledarje,
letake, posetnice
i. t. d. i. t. d.
Lastna knjižgoveznica.

Kreditni zavod za trgovino in industrijo

Ljubljana, Prešernova ulica šte. 50 (v lastnem poslopju)

Brzjavke: Kredit Ljubljana

Telefon šte. 40, 457, 548, 803, 806

Peterson International Banking Code

Obrestovanje vlog, nakup in
prodaja vsakovrstnih vrednostnih
papirjev, deviz in valut, borzna naročila,
predjumi in krediti vsake vrste,
eskompt in inkaso menic ter
nakazila v tu- in inozemstvo, saje-
depositi itd. itd.